

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Жайнагүл Кыдыралиева
Университет	: Кыргыз-Түрк «Манас» университети
Адистиги	: Экономика
Иштин сыпаты	: Магистрдик диссертация
Беттердин саны	: XVI+96
Бүтүрүү датасы	: 03/06/2013
Илимий жетекчиси	: э.и.д., проф. Жусуп Пиримбаев

Кыргызстанда финансы-кредит системасы: абалы, көйгөйлөрү жана өнүгүүсү

Бүгүнкү күндө Кыргыз Республикасындагы рыноктук мамилелердин өнүгүшү көптөгөн багыттардын терең жана ар тараптуу изилдөөнүүсүн талап кылууда. Алардын ичинде өзгөчө орунду финансы-кредит мамилелери жана алардын иштөөсү ээлейт.

Кыргыз Республикасынын финансы-кредит системасынын маселелерин жана финансылык сектордун абалын изилдөөнүн негизинде өлкөдө финансы-кредит системасын реформалоого даярдоо (1995-ж.) жана реформалоо (1995-2005-жж.) этаптары өттү.

Бирок, 1995-жылдан кийин Кыргызстанда финансы-кредит системасынын улуттук модели толугу менен орногон жок. Финансы –кредит ресурстарын түзүү менен бирге финансы-кредит системасын жакшыртууга багытталган укуктук, уюштуруучулук жана институционалдык реформалардын жүргүзүлүшү өлкөдөгү жалпы финансылык, кредиттик-банктык сектордун абалын эске алган жок. Бүгүнкү күндө финансы-кредит механизмдеринин реалдуу мүмкүнчүлүктөрүн терең түшүнүүгө жана анын өнүгүшүнө жаңы акча, финансы, кредит мамилелеринин өнүгүү процесстери толук теоретикалык жактан

Диссертациянын максаты өлкөнүн экономикалык абалын жана өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен, финансы-кредит механизмдеринин жана алардын өз ара байланыштарынын түзүлүшүн, өнүгүшүн методологиялык жактан аныктоо. Алдыга коюлган максат төмөнкү тапшырмалардын чечилишин күтөт: өлкөнүн финансы-кредит мамилелеринин өзгөчөлүктөрүн аныктоо; финансы-кредит механизмдеринин өлкөнүн экономикалык өнүгүүсүнө тийгизген таасирин (өзгөчө коммерциялык банктардын кредиттөөсүнүн) анализдөө; финансы-кредит

системасынын негизги маселелерин аныктоо; финансы-кредит саясатынын негизги өнүгүү жолдорун жана перспективаларын белгилөө.

Изилдөөнүн методологиялык негизи экономикалык теориялардын, системдүү ыкманын, статистикалык маалыматтардын салыштырмалуу бааланышынын жана Eviews эконометрия программасынын жардамы менен аныкталган эконометриялык анализдердин колдонулушуна таянат.

Кыргызстандын финансы-кредит системасынын бүгүнкү күндөгү абалын изилдөө жаңы өнүгүү приоритеттерин, максаттарды жана тапшырмаларды аныктоо менен өлкөнүн финансы-кредит системасынын өнүгүү стратегиясын жакшыртуу зарылчылын аныктады.

Ачык сөздөр: ресурс, натыйжалуулук, финансы, кредит, туруктуулук, маселелер, кредиттик портфель, ИДП, коммерциялык банктар.

ÖZ

Yazar	: Caynagül KIDIRALİEVA
Üniversite	: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: İktisat
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XVI+96
Mezuniyet Tarihi	: 03/06/2013
Tez Danışmanları	: Prof.Dr.Cusup PİRİMBAYEV

KIRGIZİSTAN'DAKİ FİNANS KREDİ SİSTEMİ: DURUMU, SORUNLARI VE GELİŞMESİ

Araştırma konusunun önemi Kırgızistan ekonomisinin gelişmesinde finans kredi sisteminin yerini teorik ve pratik olarak belirlenmesi için finansal sisteminin derin ve kapsamlı analizine ihtiyacın duyulması ile gösterilmektedir.

Günümüzde Kırgızistan'da piyasa ekonomisinin oluşması ve gelişmesi istikrarsız ve düzensiz büyüme koşullarında gerçekleşmektedir. Bu nedenle finans kredi sistemini ve onun mekanizmalarını ekonomiyi düzenleyen ve geliştiren araç olarak incelemek gerekiyor. Özellikle dünyada finansal ilişkilerinin hızlı değişmesiyle onun yeniden ve derin bir biçimde incelenmesi gerekiyor. Dolayısıyla gelişmiş ülkelerin bu konuda tecrübesi uygulama ve teorik açıdan büyük öneme sahiptir.

Finansal sistemin gelişmesi ve onun ekonomik büyümede etkinliğini dünya ekonomisinde uzun zamandır incelenmektedir. Dünya iktisadi düşünceler tarihi finans ve kredi konusunun farklı boyutlarını inceleyen teorileri kapsamaktadır. Özellikle sovyet devletlerinde: onların içinde Kırgızistan'da piyasa ekonomisinin oluşması ve onların ekonomik kalkınma için neticeli araçları bulmasında finansal araçların önemini artırmaktadır. Bugünün gelişmiş ülkeleri bu konuda büyük bir tecrübeye sahiptirler. Onlar kendi ülkelerinin ekonomik özelliklerine dikkat ederek uygun bir finansal siyasetini izlemişler ve birçok ülkeler başarılı olmuştur.

İşte bu nedenle Kırgızistan'ın ekonomisinin gelişmesi için başka ülkelerdeki finansal sistemi ve onun araçların teorik yaklaşımlarının genelleştirilmesi faydalı olur.

Günümüzde Kırgızistan'da piyasa ilişkilerinin gelişmesi onların yeni bir seviyede yorumlamayı talep eder. Ülkemizin ekonomisinde finansal kredi ilişkileri ve onların işleyişi birçok sorunların çözümünü bekler.

Kırgızistan'daki finansal sistemin ve ülkemizdeki finans sektörünün durumunu ve sorunlarını metodolojik olarak incelemek gerekir. Bu güne kadar ekonomide finansal sistemi reformlara hazırlama (1995 yıl) ve reform yapma (1996-2005 yıllar) dönemleri geçmiştir.

1995 yıldan sonra ülkemizde ekonomik büyümeyi sağlayan iyi bir finansal sistem modelinin oluşması hakkında söz edemeyiz. Finansal sistemi iyileştirmeye yönelik yapılan reformlar ve işler toplamı etkin olamıyor.

Çalışmamızın amacı ülkemizin ekonomik durumun ve özelliklerin dikkate alarak metodoloji olarak finansal araçların ve onların ilişkilerini incelemek. Bu amaçlara ulaşmak için aşağıdaki işler yapılır: ülkedeki finansal ilişkilerin özelliklerini belirlemek, finansal araçların ekonomik büyümeye etkisini (ticari banka kredilerinin) analiz etmek, finansal sistemin sorunlarını ortaya koymak ve onun gelişme yollarını belirlemektir.

Çalışma ekonomik teorilerin yardımıyla, istatistik verilerin karşılaştırılması ve ekonometrik analiz yapılması ile incelenmiştir. Ticari banka kredilerinin GSMH'ya etkisi en küçük kareler yöntemiyle analiz edilmiş. Modelin güvenilirliği ve sapmasızlığı testler ile kontrol edilmiştir.

Sonuçta Kırgızistan'ın finansal sisteminde yer alan sorunlar ortaya koyulmuş, onları çözmeye yönelik yollar aranmış ve tavsiye edilmiştir.

Anahtar kelimeler: kaynak, finans, kredi, kredi portföy, netice, etkinlik, GSMH, ticari bankalar

АБСТРАКТ

Автор	: Жайнагуль Кыдыралиева
Название ВУЗа	: Кыргызско-Турецкий университет «Манас»
Направление	: Экономика
Тип диссертации	: Магистерская Диссертация
Количество страниц	: XVI+96
Год окончания учебы	: 03/06/2013
Научный руководитель	: д.э.н., проф. Жусуп Пиримбаев

Финансово-кредитная система Кыргызстана: состояние, проблемы и пути развития

В современный период развитие рыночных отношений в Кыргызской Республике осмысливается на качественно новом уровне, требующем глубокой и всесторонней разработки многих направлений, среди которых проблемы финансово-кредитных отношений и их функционирование занимают особое место.

Исследуя проблемы финансово-кредитной системы и современного состояния финансового сектора Кыргызской Республики на научно-методологическом и реальном практических уровнях, можно сказать, что в целом этап подготовки к реформированию (1995 года) и этап реформирования финансово-кредитной системы (1995-2005 годы) пройдены.

Период после 1995 года нельзя назвать этапом утверждения отечественной модели финансово-кредитной системы Кыргызстана. Сочетание правовых, организационных и институциональных реформ, направленных на совершенствование финансово-кредитной системы с необходимостью формирования финансово кредитных ресурсов подтвердило опережающее развитие всего финансового, кредитно-банковского сектора в стране. Недостаточность теоретического обобщения всех процессов развития новых денежных, финансовых, кредитных отношений и становления организационно-институциональных форм управления финансово-кредитной сферой очень сильно влияют на ее развитие в настоящее время, на глубинное понимание реальных возможностей механизмов финансово-кредитных отношений.

Целью диссертационного исследования является теоретико-методологическое обоснование формирования и развития финансов и кредитного механизма и их взаимосвязи с учетом экономических условий и особенностей развития страны.

Поставленная цель предполагает решение следующих задач: определение особенностей финансово-кредитных отношений страны; определение воздействия финансово-кредитного механизма на экономическое развитие страны; определение основных проблем финансово-кредитной системы ; обоснование основных направлений финансово-кредитной политики и перспективы их развития.

Методологическая база исследования опирается на использовании методов экономической теории, системного подхода, сравнительного анализа статистических

данных и эконометрического анализа с использованием эконометрической программы пакета Eviews.

Исследование современного состояния финансово-кредитной системы Кыргызстана показало необходимость совершенствования стратегии развития финансово-кредитной системы страны, определения приоритетов развития, цели и задачи.

Ключевые слова: ресурс, эффективность, финансы, кредит, устойчивость, проблемы, кредитный портфель, ВВП, коммерческие банки.

ABSTRACT

Author : Zhainagul Kydyralieva
University : Kyrgyzstan-Turkey Manas University
Department : Economics
Type of Dissertation : Master's Thesis
Number of Pages : XVI+96
Graduation Date : 03/06/2013
Supervisors : Prof.Dr. Zhusup Pirimbaev

FINANSIAL- CREDIT SYSTEM OF KYRGYZSTAN STATE, PROBLEMS AND PERSPEKTIVES OF DEVELOPMENT

Market relations of Kyrgyz Republic in period of modern development are comprehended on a new level. It requires a deep and all-round development of many areas, in which the problems of financial and credit relations hold a special place.

Exploring the challenges of financial and credit system and the state of modern financial sector of the Kyrgyz Republic on the scientific and methodological and really practical level, we can say that in general the preparation stage for reform (1995) and the stage of reform of the financial and credit system (1995-2005) is passed.

The period after 1995 can not be considered as a stage of approval of national model of financial and credit system in Kyrgyzstan. The combination of legal, organizational and institutional reforms aimed at improving the financial system with the need to finance the formation of credit confirmed the accelerated development of financial, credit and banking sector in the country. The lack of a theoretical generalization of all the processes of development of new monetary, financial and credit relations and the formation of organizational and institutional forms of financial and credit sphere greatly influence its development is now on an in-depth understanding of the real potential mechanisms of financial and credit relations.

The aim of the dissertation research is a theoretical-methodological study of formation and development of the financial and credit mechanisms and their relationship with the economic conditions and characteristics of country's development.

The target assumes the following tasks: defining the features of financial and credit relations of the country, determining the impact of financial and credit mechanism for economic development of the country, the definition of main problems

of financial and credit system; justification of key areas of financial and monetary policy and the prospects for their development.

The methodological base of the research is based on the methods of economic theory, the system approach, the comparative analysis of statistical data and econometric analysis using econometric software package Eviews.

The study of the current state of financial and credit system in Kyrgyzstan has shown the need to improve the strategy of development of financial and credit system, determine development priorities, goals and objectives.

Keywords: resource efficiency, finance, credit and stability problems, the loan portfolio, the GDP, the commercial banks.